

ישראל לרנר ז"ל

בן כובה ופנחס

נולד: בקיץ ה'תרס"ז - יולי 1907

נפטר: כ"ג אדר א' ה'תשמ"ט - 28.2.1989

ישראל נולד ברומניה והגיע לארץ-ישראל ולגשר-אשדות ב-10.2.1935. לאחר שנה וחצי של חברות בתנועת "החלוץ" ושמונה חודשים "בהכשרה" ברומניה.

כלומר, החודש מלאו חמישים וארבע שנים לעלותו ארצה ולחילו באשדות (אם לא נחשב את מעט השנים שבהן ניסה לארגן חילו מחוץ לקיבוץ).

לפני כמה חודשים פנה ישראל למזכיר - יונתן, וביקש שלא יספדו לו כאשר ימות. בשיחה איתי, כעובדת הארכיון, כשניסיתי לראיין, הוא סרב בכל תוקף ואמר בצנינות: "בשביל מה? מי צריך את זה? כדי שיהיה חומר לכתוב הספד?" וחזר על בקשתו: "לא רוצה הספרים!!" כך, כלשון של ציווי.

ובכן, ישראל, הכל הסתדר כפי שרצית: מכיוון שהסתלקת בחודש אדר, והרי נאמנו: "משנכנס אדר מרבין בשמחה", אין נוהגים להתאבל ולספור בחודש זה.

זה איננו הפסד! זו רק תזכורת קטנה לחברים, על חבר שחי עימנו 54 שנים. בנה פה את ביתו ומשפחתו, לחם, חלם, עבד - כמו כולם. שום דבר מיוחד. לחברים הוותיקים אין צורך לספר, הם הכירו אותו, ישראל. אך לצעירים שבינינו, שנולדו או הצטרפו לקבוץ בשנים האחרונות ושואלים: מי הוא זה, ישראל זה? אני רוצה לספר להם אודותיך: דעו לכם שישראל היה אחראי על הנשקיה (מחסן הנשק) באשדות המון שנים, בשנים הקשות שלפני קום המדינה ובשנים הלא קלות לאחר מכן. הוא עשה מלאכתו במסירות והתמדה, וכהוכחה לכך מצאתי בארכיון ציון לשבח (צל"ש) של צה"ל שניתן למחסן הנשק של אשדות ולאפסנאי, כמו שכתוב:

"אני שמח לציין לשבח את טיפולך והחזקתך את תחנת הנשק באזור... הריני לציין את הטיפול והסדר בתחנת הנשק באזורך על פני אזורי הגוש... נא קבל הערכתי ותודתי".

מי שמכיר את צה"ל היום ואת סוגי הנשק השונים, את השפע והמיגוון: לא יודע אולי, מה היו הכעיות הקשורות לנשק בימי המנדט. לכן, לקראת חג הקיבוץ והתחלת שנת ה-40 למדינת-ישראל, תפסתי את ישראל ולחצתי עליו לספר על בעיות הנשק והבטחון כפי שהכיר מקרוב, מן הימים של טרום-מדינה. והוא כמו תמיד שותק, מסרב לספר ועוד שולח אותי במין לגלוג: "תתפסי משהוא אחר לראיין, תשאל את האחראים!! בפעם הזו לא ויתרתי ואמרתי: "מכיוון שאין לי אפשרות לראיין את ענבי או את צמד האחריות - אריה ספר ואריה ניב ז"ל, ואתה הוא האחרון החברים החיים היום שעסק בנושא זה, ומכיוון שיש לך טענות לדור הצעיר שלא יודע על-כך דבר. זו חובתך לכתוב!! כדי שגם הילדים שנולדו במדינת ישראל החפשית יוכלו אולי לתפוס את בעיות הבטחון הקשות שהיו אז, ומה זה "סליק"? ולמה היה צריך להחביא את מעט הנשק ב"סליקים"... ואז סוף-סוף נעתר ישראל וכתב לעלון על פני עמוד אחד, על "אחסנת נשק המגן בזמן המנדט הבריטי עד הקמת המדינה". ובדרך אגב ציין: "לאשדות היה מזל בעניין שמירת הנשק... אצלנו מחסנאי הנשק היו קבועים... היו מסודים מאד והשתדלו לשמור על איכותו של הנשק"...

כך בקיצוב, כמו תמיד, סגור ומופנם... כן, ישראל, היה לך קשה להביע וגשותיך, ואנחנו ראינו מבחוש בעיקר את קליפתך הקשה, שעליה הקפדת מאד לשמור, הופעתך היתה תמיד נקיה, מסודרת ומטופחת, וחם וחלילה, שאף אחד לא יראה מה מתרחש בליבך פנימה. אך: אדם איננו בנוי מפלדה, ולכן פה ושם לא הצלחת לבלוא הכל בחוכך. כמו לדוגמא, לאחר הטיוול המוצלח שהיה ב"גנים הוותיק" (קיץ 1973) כתבת: "האם אפשר לא להיות נרגש ושדמעות לא יעמדו בעינייך?... מחדתי לדבר שלא אראה כרכרוכי"...

המשן. כעמוד הבא

אכן, פחדת שלא תוכל לשלוט בדבור, ורק תוך כדי כתיבה העזת להביע את אהבתך ורגשותיך החמים כמכתלים לדורה ז"ל ולאלתר אופיר יבלח"א שהיו מזכירי הקיבוץ... או את כאכך הגדול על מותו של בן הזקונים שלך - חנו ז"ל, ואחר כך עם מותה של טובה אשתך, בחוכרות הזכרון.

ישראל, מלאה סאת יסוריך, כאן בעולם הזה.

נשמות יקיריך קראו לך, ואתה הלכת אליהם בשמחה, כִּי חודש אדר עכשיו, זוכר?

ומכיוון שאתה חסכת במלים, אז אני מרשה לעצמי ברוב חוצפתי או כמו שאתה קראת לי: (בידיש) "בעלת הבית" לכל מקום את נכנסת", אני פשוט לוקחת עוד כמה מלים מקופת החסכון שבה אגרת את מילותיך, כדי להפיש ממך בשם בית-אשדות.

כלי כלי, כלי דמעות, כלי אהה בקשת: כלי הספד! ואנחנו הוספנו: "הרי אדר עכשיו, זוכר?"

לך לשלום לעולמך, ישראל.